

Erityisasiantuntija Antti Wemberg

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi moottoribensiinin, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

1 Pääasiallinen sisältö

Valtioneuvoston asetus moottoribensiinin, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuvaatimuksista 883/2022, jäljempänä polttoaineiden laatuasetus, ehdotetaan muutettavaksi. Asetuksen muutoksella päivitettäisiin polttoaineiden, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatua koskevat säännökset ja velvoitteet liittyen Euroopan Unionin polttoaineen laatudirektiivin kansalliseen toimeenpanoon. Ehdotuksessa tehtäisiin teknisiä muutoksia sääntelyyn, joka koskee polttoaineen laatua ja päivitettäisiin viittaukset vastaamaan ajantasaisia CEN-standardeja polttoaineen laatua koskevan direktiivin mukaisina.

Asetuksen muuttaminen ei muuttaisi asetuksen mukaisia viranomaisten vastuita tai roolia. Suomen ympäristökeskus vastaa muun muassa polttoainenäytteiden raportoinnista EU-komissiolle sekä toimenpiteistä, joihin olisi ryhdyttävä vaatimustenvastaisuustilanteissa. Tullin roolia näytteenotosta vastaavana tahona sekä näytteiden analysoijana ei niin ikään muutettaisi.

Asetuksen muutos annettaisiin ympäristönsuojelulain 216 §:n 2 momentin nojalla.

2 Yleisperustelut

2.1. Tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/70/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 1998, bensiinin ja dieselpolttoaineiden laadusta ja neuvoston direktiivin 93/12/ETY muuttamisesta, jäljempänä polttoaineiden laatudirektiivi, on toimeenpantu polttoaineiden laadunvalvonnan osalta valtioneuvoston asetuksella 883/2022 moottoribensiinin, dieselöljyn ja eräiden muiden nestemäisten polttoaineiden laatuvaatimuksista. Polttoaineen laatudirektiivin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja biopolttoaineiden käyttöä koskevat velvoitteet on toimeenpantu kansallisesti lailla 170/2018 eräiden polttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä (KHK-laki).

Polttoaineiden laatuasetuksen muutoksen tarve koskee polttoaineiden laatudirektiivin (98/70/EY) muutoksen (EU) 2023/2413 täytäntöönpanoa. Polttoaineen laatudirektiivin sisältämät kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja biopolttoaineiden käyttöä koskevat velvoitteet poistettiin laatudirektiivistä tavoitteena virtaviivaistaa liikenteen polttoaineiden hiilestä irtautumisen velvoitteita ja välttää sääntelyn päällekkäisyys. Direktiivimuutoksen polttoaineen laatua koskevat vaatimukset muuttuivat eräiden yksityiskohtien osalta, ja polttoaineiden

laatuasetuksen muutostarve on luonteeltaan tekninen. Muutokset koskevat dieselpolttoaineen rasvahappometyyliesterin (FAME) pitoisuusvaatimuksia, kevyen polttoöljyn rikkipitoisuutta sekä viittauksia eräisiin CEN-standardeihin. Standardit toistavat laatudirektiivissä asetetut vaatimukset täydentäen direktiiviä käytännön kannalta tärkeillä lisäparametreilla.

(EU) 2023/2413 täytäntöönpano koskee pääosin RED III-direktiivin toimeenpanoa kansallisesti ns. jakeluvelvoitelakina ja tämä kokonaisuus on toimeenpantu erikseen työ- ja elinkeinoministeriössä. Kyseisen täytäntöönpanon yhteydessä myös polttoaineiden kasvihuonekaasuja koskeva ”KHK-laki” (170/2018) kumottiin 1.1.2025 voimaan tulleella lailla 844/2024.

2.2. Nykytila

Polttoaineiden laatuasetuksessa säädetään vaatimuksia lyijylliselle ja lyijyttömälle moottoribensiinille, dieselöljylle ja muille nestemäisille polttoaineille. Asetuksella on toimeenpantu polttoaineiden laatudirektiivin (98/70/EY) polttoaineen laatua koskevat määräykset.

2.3. Keskeiset ehdotukset

Voimassa olevan asetuksen 1–4 §, 7–9 § ja 11–14 § eivät muutu. Niitä koskevat perustelut valtioneuvoston asetuksen liitteenä 883/2022 olevassa muistiossa ovat edelleen paikkansa pitäviä ja ajan tasalla.

2.4. Säännöskohtaiset perustelut

5 §. Dieselpolttoöljyn laatuvaatimukset. Pykälään lisättävällä 2 momentilla toimenpannaan polttoaineen laatudirektiivin mukainen aiempaa vaativampi velvoite. Ennen direktiivimuutosta jäsenvaltiot ovat voineet vaatia sellaisen dieselin markkinoille saattamista, jonka rasvahapon metyyliesterin (FAME) pitoisuus on yli 7 prosenttia. Direktiiviä muutettiin siten, että jäsenvaltioiden on vaadittava polttoaineen toimittajia saattamaan markkinoille dieseliä, jossa rasvahappometyyliesterin (FAME) pitoisuus on korkeintaan 7 prosenttia.

Direktiivin suomenkielisessä versiossa 4 artiklassa on virhe. FAME on käännetty rasvahappometyyliesterin pitoisuutena. Asetusehdotuksen suomenkielinen (ja ruotsinkielinen) sanamuoto on englanninkielisen version mukaisesti rasvahappometyyliesterin (fettysyrametyylester) pitoisuus.

Asetuksen 5 §:n 2 momentilla vaatimuksia täsmennettäisiin uudistetun direktiivin mukaiseksi. Voimassa oleva asetus viittaa liitteen taulukon II mukaisiin laatuvaatimuksiin ilman, että polttoaineen toimittajia vaaditaan saattamaan markkinoille edellä mainittua dieseliä.

6 §. Muiden nestemäisten polttoaineiden rikkipitoisuusvaatimus. Pykälässä rajoitetaan liikkuvissa työkonneissa käytettävien kaasuöljyjen suurimman sallitun rikkipitoisuuden 10 mg:aan/kg (sama kuin tieliikenteen dieselillä). 2 momentin vaatimus rikkipitoisuudesta on vanhentunut. Asetus on aiemman polttoaineen laatudirektiivin 4 artiklan mukainen, missä

sallittiin kaasuöljyjen korkeammat rikkipitoisuudet ennen 1. tammikuuta 2011 ja vähäisen kontaminaation toimitusketjussa (enintään 20 mg/kg) 1. tammikuuta 2011 jälkeen. Uudistetussa direktiivissä tämä sisältö on poistettu. Asetusta muutettaisiin vastaamaan voimassa olevaa direktiiviä poistamalla pykälän 2 momentti.

10 §. Määrittämenetelmät, laaduntarkkailujärjestelmä ja näytteenotto. Pykälässä viitataan korvattuihin standardiversioihin EN 228:2012 ja EN 590:2013. Asetuksen pykälää muutettaisiin vastaamaan direktiivin mukaisia standardeja EN 228:2012+A1:2017 ja EN 590:2013+A1:2017. Asetuksen pykälässä viitataan myös standardeihin EN 14274:2013 ja EN 14275:2013, jotka ovat ajan tasalla.

Liite. Taulukko I. Taulukon alaviitteessä viitataan korvattuihin standardiversioihin EN 228:2012 ja EN ISO 4259:2006. Asetuksen pykälää muutettaisiin vastaamaan direktiivin mukaisiin standardeihin EN 228:2012+A1:2017 ja EN 4259-1:2017/A1:2021

Liite. Taulukko II. Rasvahapon metyyliesterin (FAME) maksimiarvona on nykyisin taulukossa 7,0 % v/v. Taulukko vastaa polttoaineen laadudirektiivin liitteen II taulukkoa. Direktiivin muutoksessa taulukon maksimiarvoa muutettiin arvoon 10,0 % v/v. Asetuksen liitteen taulukon arvoksi muutettaisiin vastaavasti 10,0 % v/v voimassa olevan polttoaineen laadudirektiivin mukaisesti.

Taulukon alaviitteessä viitataan standardiversioon EN ISO 4259:2006. Asetusta muutettaisiin vastaamaan direktiivin viittaamaan ajantasaiseen standardiin EN 4259-1:2017/A1:2021

3 Ehdotuksen vaikutukset

3.1. Keskeiset vaikutukset

Ehdotuksen muutokset ovat luonteeltaan teknisiä. Rasvahappometyyliesterin (FAME) maksimipitoisuuden muuttaminen arvoksi 10 % v/v mahdollistaa voimassa olevaa asetusta korkeamman bio-osuuden dieselpolttoaineessa nykyisin markkinoilla olevan laadun rinnalla. Muutos antaa polttoainejakelijoille mahdollisuuden tarjota markkinoilla korkeamman bio-osuuden polttoainetta sitä mukaa, kun autokannan tekniset ominaisuudet muuttuvat ja kysyntää on eri laaduilla. Standardiversioiden viittausten muuttaminen asetukseen ajantasaisiksi ja direktiivin mukaisiksi täsmentää noudatettavien vaatimusten sisältöä. Raportoinnit EU:lle tehdään komission ohjeiden ja dokumenttien mukaisesti, jolloin ajantasaisia standardeja on tosiasiaassa sovellettu raportoinneissa ennen asetuksen muutosta. Muutos kansallisiin säädöksiin yhdenmukaistaa vaatimukset vastaamaan nykyisiä EU:n ohjeiden mukaisia käytäntöjä.

3.2. Vaikutukset viranomaisiin

Asetuksen muuttaminen ei muuttaisi asetuksen mukaisia viranomaisten vastuita tai rooleja.

4 Ehdotuksen valmistelu ja lausuntopalaute

Ehdotusta on valmisteltu virkatyönä ympäristöministeriössä.

Lausuntokierros pidettiin 25.9.2025 – 1.11.2025, jonka aikana lausunnon antoivat Suomen ympäristökeskus, North European Oil Trade Oy, Neste Oyj ja Tulli. Lausunnoille varattiin viiden viikon kuulemisaika, koska asetuksen muutosehdotus sisältää ainoastaan teknisluontoisia päivityksiä.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota asetusehdotuksen standardiversioihin, jotka ovat direktiivin mukaiset, mutta niille on direktiivin julkaisun jälkeen julkaistu päivitetty versiot. Laboratorioiden akkreditoitua toimintaa ohjaavan ISO 17025 standardin mukaan laboratorioiden on oletusarvoisesti käytettävä uusimpia virallisia versioita standardoiduista testimenetelmistä ja mikäli näin ei toimita, on se erikseen dokumentoitava ja perusteltava. Voimassa oleva asetus ei estä käyttämästä muita menetelmiä tai versioita, sillä 10 §:n Määrittäminenmenetelmät, laaduntarkkailujärjestelmä ja näytteenotto 3 momentin mukaan: ”Muita kuin 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen standardien mukaisia menetelmiä ja järjestelmiä voidaan käyttää, jos niiden voidaan osoittaa olevan vähintään yhtä tarkkoja ja luotettavia kuin korvatu menetelmät ja järjestelmät.”

Asetusehdotuksen 5 §:n muutokseen kiinnitettiin lausunnoissa huomiota, koska jakeluasemille ei ole taloudellisesti tai teknisesti mahdollisuutta ottaa rinnakkain useita diesel laatuja. Muutettu direktiivi eikä asetusehdotus edellytä, että jakeluasemien tulisi tarjota rinnakkain useita dieselin laatuja. Sen sijaan ne edellyttävät polttoaineiden toimittajien tarjoavan markkinoille molempia laatuja. Jakeluketjut voivat päättää jakeluasemakohtaisesti onko yhtä tai useampaa laatua tarjolla esimerkiksi sen mukaan, miten autokannan tekniset ominaisuudet muuttuvat ja onko kysyntää eri laaduilla olemassa.

Lausunnoissa kiinnitettiin huomiota 5 §:n oikeaan kemikaaliin, joka lausuntokierroksella olevassa ehdotuksessa oli rasvahappoetyyliesteri. Direktiivin ja siinä viitatus standardin mukainen kemikaali on rasvahappometyyliesteri. Asetusehdotuksen 5 § on korjattu lausuntojen mukaisesti. Polttoaineen laatudirektiivin suomenkielisessä käännöksen 4 artiklassa on käännösvirhe. Direktiivin englanninkielisen version mukaan kyseessä on rasvahappometyyliesterin pitoisuus.

5 Asetuksen voimaantulo

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2026.